

ความก้าวหน้า

โครงการวิชาชีพทันตแพทย์ด้านภยยาสูบ

พ.ศ. 2561 - 2563

(1 สิงหาคม 2561 - 31 สิงหาคม 2563)

ทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตระหนักถึงความสำคัญของทันตบุคลากรที่จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย จึงได้ร่วมมือกับเครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่ จัดทำ **“โครงการควบคุมการบริโภคยาสูบของวิชาชีพทันตแพทย์”** โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ซึ่งที่ผ่านมาได้ประสานความร่วมมือกับคณะทันตแพทยศาสตร์ทุกสถาบัน, วิทยาลัยการสาธารณสุขทุกแห่ง, สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย, กองทันตสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในเครือข่ายวิชาชีพทันตแพทย์ แบ่งการดำเนินการภายใต้แผนงานย่อย 6 แผนงาน โดยมีความก้าวหน้าของโครงการฯ ระหว่างปี พ.ศ. 2561 - 2563 ดังนี้

แผน 1

คลินิกทันตกรรมสนับสนุนการเลิกบุหรี่ในกรุงเทพมหานคร

เพื่อให้คลินิกทันตกรรมในกรุงเทพฯ สามารถลดผู้สูบบุหรี่หน้าเก่า และป้องกันผู้สูบบุหรี่หน้าใหม่

1 คลินิกทันตกรรมสังกัดกรุงเทพมหานคร 79 แห่ง มีผู้ที่มารับบริการทางทันตกรรม 109,043 คน สามารถคัดกรองผู้สูบบุหรี่ได้ 4,697 คน โดยทุกคนได้รับคำแนะนำให้เลิกบุหรี่ 100%

ต้องการเลิกบุหรี่ **1,350** คน
สามารถกำหนดวันเลิกบุหรี่ได้สำเร็จ จำนวน **390** คน

- ติดตามและเลิกบุหรี่ ในระยะ 1 เดือน จำนวน 116 คน
- ติดตามและเลิกบุหรี่ ในระยะ 3 เดือน จำนวน 91 คน
- ติดตามและเลิกบุหรี่ ในระยะ 6 เดือน จำนวน 63 คน

ส่งต่อไปรับบริการ

Quit line 1600

และ **รพ. อื่นๆ**

จำนวน **224** คน

สามารถตรวจคัดกรอง
รอยโรคในช่องปากได้ 4,141 คน

พบรอยโรคส่งต่อ
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อวินิจฉัย
จำนวน 41 คน

- 2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนกันตบุงคผลการในการช่วย
ผู้ป่วยเลิกบุหรี่ จำนวน 110 คน
- 3 โครงการป้องกันนักสูบบุหรี่หน้าใหม่ในกลุ่มเยาวชน โดยจัดรณรงค์
รูปแบบสารบันเทิง (Edutainment) “NoNo กระต่ายขาดิยว ยันยัน
มันใจ ไม่สูบบุหรี่” มีนักเรียนระดับประถมศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม
จำนวน 5,377 คน จากสถานศึกษาสังกัด กทม. 80 โรงเรียน
- 4 ผลิตสื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการปฏิเสธบุหรี่

แผน 2

การพัฒนางานเฝ้าระวังและส่งเสริม ป้องกันผลกระทบ จากการสูบบุหรี่ในเครือข่ายกระทรวงสาธารณสุข

เพื่อป้องกันและเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงของมะเร็งช่องปากในประชาชน โดยใช้บุหรี่เป็นตัวนำร่อง

- 1 พัฒนารูปแบบการลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อมะเร็งช่องปากของประชาชน โดยใช้บุหรี่เป็นตัวนำร่อง
และพัฒนาชุดความรู้เรื่องปัจจัยเสี่ยงของมะเร็งช่องปาก 1 ชุด
- 2 โครงการป้องกันนักสูบบุหรี่หน้าใหม่ในกลุ่มเยาวชน ในโรงเรียนประถมศึกษา 508 โรงเรียน
ใน 19 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี นนทบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สระบุรี สระแก้ว สมุทรปราการ
อุบลราชธานี สุรินทร์ กาฬสินธุ์ มุกดาหาร บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด เลย เชียงราย พะเยา ตาก
กำแพงเพชร และสุราษฎร์ธานี
- 3 ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการป้องกันนักสูบบุหรี่หน้าใหม่ และขยายการดำเนินงานในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 21 จังหวัด
ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี นนทบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สระบุรี ตราด สระแก้ว สมุทรปราการ อุบลราชธานี สุรินทร์ กาฬสินธุ์ อุดรธานี
มุกดาหาร บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด เลย เชียงราย พะเยา ตาก กำแพงเพชร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 42 คน
- 4 ผลิตสื่อรณรงค์เพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาและผลิตสื่อชุดนิทรรศการเคลื่อนที่สำเร็จรูปในโรงเรียน

แผน 3

การสื่อสารสาธารณะและสร้างเครือข่ายทันตบุคลากร ในการควบคุมยาสูบ

เพื่อสร้างเครือข่ายทันตแพทย์ในการควบคุมยาสูบ และสื่อสารสู่ทันตบุคลากรและผู้ป่วยที่สูบบุหรี่

- 1 สร้างเครือข่าย Dentist Hero ทันตแพทย์ช่วยเลิกบุหรี่ ร่วมกับสายด่วนเลิกบุหรี่ Quit Line 1600
จัดนิทรรศการ Dentist Hero ในงานประชุมวิชาการทันตแพทย์
- 2 สมาคมฯ ต่อเนื่องทุกปี และงานประชุมอื่นๆ ร่วมกับเครือข่าย มีทันตแพทย์ลงทะเบียนเข้าร่วม
จำนวน 831 คน
- 3 สนับสนุนวิชาชีพทันตแพทย์ร่นำเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

4 ผลิตภัณฑ์สารสาธารณะ

• สื่อสำหรับทันตบุคลากร

เพื่อให้ทันตแพทย์ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ในการช่วยเลิกบุหรี่ ผ่านโครงการ Dentist Hero

• สื่อสำหรับประชาชน

เพื่อให้ทราบช่องทางเข้าถึงบริการช่วยเลิกบุหรี่ในคลินิกทันตกรรม

• สื่อสนับสนุนการช่วยเลิกบุหรี่

เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของทันตบุคลากรในโครงการ Dentist Hero

• สื่อรณรงค์ผ่านเว็บไซต์

dentist-hero.com

thaidentistagainststobacco.org

Facebook.com/dentisthero

แผน 4

สนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์สถาบันการศึกษาปลอดบุหรี่ 100%

เพื่อสร้างนโยบายและยุทธศาสตร์ให้สถาบันการศึกษาปลอดบุหรี่ 100 % และมีบุคลากรทำงานควบคุมการบริโภคยาสูบ

- 1 จัดกิจกรรม **Smoking Cessation Practice** สำหรับนักศึกษาทันตแพทย์ ปีการศึกษา 2561 - 2563 ใน 8 สถาบันมีผู้เข้าร่วมเป็นนักศึกษาปริญญาตรี 704 คน และสูงกว่าปริญญาตรี 220 คน
- 2 ให้ทุนสนับสนุนกิจกรรม “คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.มหิดล สูบบุหรี่เป็นศูนย์ เพื่อปลอดที่ไม่สูบบุหรี่” เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อการเป็นสถาบันปลอดบุหรี่ 100%
- 3 ผลิตต้นกัิจกรรม Smoking Cessation Practice ให้เป็นสมรรถนะ (Competency) ในเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรมของทันตแพทยสภา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562 เพื่อให้คณะทันตแพทยศาสตร์ต้องมีการเรียนการสอนเรื่องบุหรี่และซักถามให้ความรู้ในคลินิกทันตกรรมเมื่อพบว่าผู้ป่วยสูบบุหรี่

แผน 5

พัฒนาแกนนำนิสิตนักศึกษาทันตแพทยและนักเรียนทันตภิบาลเพื่อการควบคุมยาสูบ

เพื่อสนับสนุนนิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมรณรงค์ควบคุมการบริโภคยาสูบ โดยมุ่งเน้นการป้องกันผู้สูบบุหรี่รุ่นใหม่

- 1 สร้างเครือข่าย “NoNo Gang” สำหรับนิสิตนักศึกษาทันตแพทย ทำงานด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบและป้องกันผู้สูบบุหรี่รุ่นใหม่
- 2 อบรมแกนนำนิสิตนักศึกษาต่อต้านยาสูบ ให้มีทักษะในการจัดกิจกรรมควบคุมการบริโภคยาสูบ จำนวน 40 คน จาก 10 สถาบัน ได้แก่ ม.มหิดล ม.รังสิต ม.ธรรมศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ ม.เวสเทิร์น ม.เชียงใหม่ ม.นครสวรรค์ ม.สงขลานครินทร์ ม.พะเยา และ ม.เทคโนโลยีสุรนารี
- 3 กิจกรรมรณรงค์ “NoNo กระต่ายขาเดียว” ในวันงดสูบบุหรี่โลก 31 พ.ค. ของทุกปี โดยจัดกิจกรรม “เดินวิ่ง NoNo Fun Run 2019 : Young Lung Running” เมื่อวันที่ 26 พ.ค. 62 ณ สวนจตุจักร กรุงเทพฯ เพื่อให้สังคมตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบของยาสูบ สร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้กับเยาวชน Generation Z มีนักวิ่งจากภาคีเครือข่าย และประชาชนทั่วไปเข้าร่วม จำนวน 400 คน
- 4 สนับสนุนกิจกรรมนักเรียน นิสิตนักศึกษา ในส่วนภูมิภาค เพื่อจัดกิจกรรมควบคุมการบริโภคยาสูบในสถาบัน และเป็นต้นแบบของผู้ไม่สูบบุหรี่ สถาบันละ 1 กุณ กุณละ 15,000 บาทต่อปี โดยได้อนุมัติไปแล้ว 4 แห่ง
- 5 ผลิตสื่อรณรงค์เพื่อป้องกันผู้สูบบุหรี่รุ่นใหม่ และประชาสัมพันธ์ “NoNo กระต่ายขาเดียว” สำหรับคณะทันตแพทยศาสตร์ 13 แห่ง วิทยาลัยการสาธารณสุข 7 แห่ง ทาง Online www.nonogang.com [Facebook.com/nonogang](https://www.facebook.com/nonogang)

แผน 6

พัฒนานวัตกรรมและจัดการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทันตแพทยในการควบคุมยาสูบ

เพื่อสนับสนุนทันตบุคลากรให้พัฒนานวัตกรรม ศึกษาวิจัย และพัฒนารูปแบบการทำงานที่ช่วยสนับสนุนการควบคุมยาสูบ

1 สนับสนุนงานนวัตกรรม จำนวน 5 พื้นที่

- โครงการคลินิกทันตกรรมปลอดบุหรี่ จ.อุบลราชธานี
- โครงการคลินิกทันตกรรมเฝ้าระวังผู้สูบบุหรี่และรอยโรคในช่องปาก จ.อุดรธานี
- โครงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงผู้สูบบุหรี่และผู้สูบบุหรี่ในคลินิกทันตกรรมช่วยเลิกบุหรี่ โดยใช้เม็ดอมสมุนไพรช่วยเลิกบุหรี่ จ.สุรินทร์
- โครงการเดิน วิ่ง ต้านบุหรี่ สู่วิถีคนดี สุขภาพแข็งแรง เป็งบึงแก่นักเรียนบ้านโนนค้อ จ.กาฬสินธุ์
- โครงการคลินิกอดบุหรี่ของโรงพยาบาลสงฆ์ กรุงเทพฯ

2 สนับสนุนงานวิจัยคลัง จำนวน 2 โครงการ

- โครงการประสิทธิผลของกระบวนการเลิกบุหรี่ด้วยวิธีการ การสนทนา สร้างแรงจูงใจในกลุ่มนักกีฬา ม.ธรรมศาสตร์
- โครงการประสิทธิผลของโปรแกรมการประยุกต์ใช้แบบจำลองขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรม การเลิกบุหรี่ของวัยรุ่น

3 จัดเวทีวิชาการ

และสนับสนุนทันตบุคลากร นำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ และระดับนานาชาติ